

מזיכרונותיה של ג'וליאנה טדסקי:

חיי יומיום במחנה: "לשנה הבאה בירושלים"

כל הקולות נדמו בשעת חשכה וחשבון נפש. היה רגע של התרגשות כללית, הבנות חיבקו ונישקו זו את זו, היווניות מן המיטות העליונות חברו אל האיטלקיות במיטות התחתונות; כולן כאחת חשו כיצד הלב עולה על גדותיו, מבקש לחבק את הסבל של הנשים האחרות ביחד עם הסבל האישי. התקווה האישית התמזגה עם זו של כולן, ללא מחיצות, מעבר לכל ההבדלים הלאומיים.

- בראש השנה הבא נהיה בבית! - היה זה ערב ראש השנה העברי. - ביוון, באיטליה! - כך אמרו היווניות, והאיחול הזה הצטלצל כהד לאימרה המסורתית של תקוותנו הנצחית: *לשנה הבאה בירושלים.*

גם הפולניות שיחנו בצד ימין צעקו משהו בגרמנית מן הדרגשים שלהן. הנשים התמקמו על היצועים. הייתה זו השעה של האינטימית ביותר, בשעה זו, בבית, מתכנסת המשפחה להדליק את הנרות. ארבעה, חמישה, עשרה נרות זעירים, בדלי שיריים שנלקחו בגנבה מהעבודה, הודלקו, והודבקו עם טיפת שעווה למיטות של היווניות. הלהבות הקטנות דלקו ברטט, בביישנות, בעצב ובמרווחים הפנויים שבין הדרגשים הבהב האור בהיסוס.

העיניים שלנו ננעצו במקור האור, בנקודה היותר אפלה וטמירה, שבתוכה, כאן דימינו לעצמנו, היה אצור זיכרון העבר, עד ששמורות העין התהדקו כדי לכלוא את הדמעות. ואז נישא קול בכיין של היווניות שדמה לקינת אבל ארכאית: הקולות השתהו ארוכות על אותו צליל בעיקשות חד-גונית ובסיפוק קמאי, ואחר כך בשברון לב הן פרצו בבכי מר. הפולניות ישבו על המיטה והתנועעו, כמנהג יהודי פולין, כשלפניהן סידור תפילה שנלקח בגניבה מפלוגת קנדה, מן המטען של המגורשים, ושרו את התפילות בלחן המסורתי. ודאי, באותה עת ממש, אבי, בגלות, רכון על הסידור המשומש שלו, הפתוח לפניו, כמידי שנה בשנה, בדף של ראש השנה, קרא במילים הנצחיות נחמה פורתא לטרגדיה שפקדה את משפחתו...

- די! - צרחה אולגה כשהיא פונה סביב, כמעט נחנקת מן האווירה של מסורתיות טרגית. - אם היווניות האלה לא ישתקו... אני כבר לא יכולה לסבול את זה.

מקור: טדסקי, ג'וליאנה, *יש מקום על פני האדמה*, סדרה ע"ש קורצ'אק, יד ושם, 2001, עמ' 115-116.

